

Týždeň od 7. do 13. júla

SOBOTA S JEŽIŠOM

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

Mar 1,16–45 (Ján 1,29–42; Mar 5,41; Luk 6,12; 3. Mojžišova 13)

ÚVODNÝ TEXT

Ježiš ich oslovil: „Podte za mnou a urobím z vás rybárov ľudí.“ (Mar 1,17)

Každý z pisateľov evanjelií opisuje začiatok Ježišovej služby určitým jedinečným spôsobom.

Matúš predstavuje Ježiša ako Toho, kto povoláva učeníkov, a potom prednáša svoje inšpirujúce a revolučné kázanie na Vrchu blahoslavenstiev.

Lukáš rozpráva o udalostiach v nazaretskej synagóge, kde Ježiš prednesie svoje inauguračné kázanie.

Ján spomína povolanie prvých učeníkov a svadbu v Káne, kde Ježiš vykonal svoje prvé znamenie.

Marek hovorí o povolani štyroch učeníkov a opisuje sobotu v Kafarnaume a udalosti, ktoré nasledovali.

Táto „sobota s Ježišom“ na začiatku Evanjelia podľa Marka dáva čitateľovi tušiť, kto je Ježiš. V texte, ktorému sa budeme venovať tento týždeň, je zaznamenaných len veľmi málo Jeho slov: krátka výzva na učeníctvo, príkaz démonovi, plán navštíviť iné miesta a uzdravenie malomocného s pokynmi, aby sa ukázal kňazovi a bol vyhlásený za čistého. Dôraz sa kladie na činnosť, najmä na liečenie ľudí. Pisateľ evanjelia veľmi často používa slovo „hned“, aby dal príbehu dynamiku a ilustroval rýchly sled udalostí v Ježišovej službe.

OSNOVA LEKCIE

Pri čítaní druhej časti prvej kapitoly Evanjelia podľa Marka budeme sledovať počiatok Ježišovho verejného pôsobenia v oblasti Galiley. Osobitnú pozornosť autor venuje povolaniu prvých učeníkov a následnej sobote, kde sa Ježiš predstaví ako Ten, ktorý uzdravuje a oslobodzuje spútaných satanom.

- Mar 1,16–20: Povolanie prvých učeníkov (nedeľa)
- Mar 1,21–28: Ježišova sobota v synagóge v Kafarnaume (pondelok)
- Mar 1,29–34: Ježišova služba uzdravovania (utorok)
- Mar 1,35–39: Modlitba ako tajomstvo Ježišovej služby (streda)
- Mar 1,40–45: Uzdravenie malomocného (štvrtok)

„POĎTE ZA MNOU“

¹⁶Keď prechádzal popri Galilejskom mori, videl, ako Šimon a jeho brat Ondrej hádžu sieť do mora; boli totiž rybári. ¹⁷Ježiš ich oslovil: „Poďte za mnou a urobím z vás rybárov ľudí.“ ¹⁸Hneď zanechali siete a nasledovali ho. ¹⁹Keď odišiel trochu ďalej, videl Zebedejovho syna Jakuba a jeho brata Jána, ako v člne opravovali siete. ²⁰Hneď ich povolal. Oni zanechali svojho otca Zebedeja s nádenníkmi v člne a odišli za ním. (Mar 1,16–20)

Koho Ježiš povolal za svojich učeníkov? Aká bola ich odpoveď? (Mar 1,16–20)

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

V 1. kapitole Evanjelia podľa Marka sa nevyskytuje veľa Ježišových slov. V Mar 1,17 však nachádzame Ježišove slová adresované dvom rybárom: Šimonovi, ktorý sa neskôr bude volať „Peter“, a jeho bratovi Ondrejovi. Dvaja muži stoja na brehu Galilejského mora a do vody práve hádžu sieť.

Nie je tam žiadna zmienka o lodi alebo inom rybárskom vybavení, čo môže naznačovať, že títo dvaja muži na tom nie sú finančne práve najlepšie. V Mar 1,19.20 sú Jakub a Ján na lodi so svojím otcom a služobníkmi, z čoho by mohlo vyplývať, že na tom boli finančne lepšie ako Peter a Ondrej. Lukáš ukazuje, že Peter mal loď a že Jakub a Ján boli v skutočnosti partnermi Petra a Ondreja (pozri Luk 5,1–11). Evanjelium podľa Marka nás však upozorňuje na kontrast medzi dvomi párami bratov. Napriek tomuto rozdielu však Ježiš povoláva za učeníkov nielen tých, ktorí majú menej, ale aj tých, čo majú viac.

Ježišova výzva adresovaná týmto mužom je jednoduchá, priama a prorocká. Volá ich, aby Ho nasledovali. Mali sa teda stať Jeho učeníkmi. Zároveň im hovorí, že ak prijmú Jeho výzvu, On sám z nich urobí „rybárov ľudí“.

Prečo podľa teba títo muži „hneď“ (Mar 1,18.20) opustili všetko a nasledovali Ježiša?

Evanjelium podľa Jána nám podáva úplnejší obraz povolania učeníkov (pozri Ján 1,29–42). Zdá sa, že bratia boli nasledovníkmi Jána Krstiteľa a počuli jeho vyhlásenie, že Ježiš je „Baránok Boží, ktorý sníma hriech sveta.“ (Ján 1,29) Stretli Ježiša a strávili s Ním nejaký čas pri rieke Jordán. Ich prijatie Ježišovho povolania do služby teda nebolo ani náhlym činom, ani kratochvílou. Tento svoj krok mali dobre premyslený.

Prečo však Marek neuvádza ďalšie podrobnosti? Pravdepodobne chce zdôrazniť Ježišovú autoritu. Povoláva mužov pri ich každodennej činnosti. Ohotní rybári odpovedajú kladne a ich životy už nikdy nebudú ako predtým. A nielen ich životy, ale ani svet už nebude rovnaký.

- Čoho si sa musel vzdať, aby si mohol nasledovať Ježiša? (Zamysli sa nad dôsledkami svojej odpovede, najmä ak ti nenapadá nič, čo by si musel kvôli Ježišovi zanechať.)

APLIKÁCIA

NEZABUDNUTEĽNÁ BOHOSLUŽBA

²¹Tak prišli do Kafarnauma. Hneď v sobotu vošiel Ježiš do synagógy a učil. ²²Žasli nad jeho učením, lebo ich učil ako ten, čo má moc, a nie ako zákonníci. ²³Práve vtedy bol v ich synagóge človek posadnutý nečistým duchom. Ten vykrikoval: ²⁴„Čo ťa do nás, Ježiš Nazaretský? Prišiel si nás zničiť? Viem, kto si: Boží Svätý.“ ²⁵No Ježiš mu pohrozil slovami: „Mlč a vyjdi z neho!“ ²⁶Vtom nečistý duch človekom zalomcoval a s veľkým krikom z neho vyšiel. ²⁷Všetci sa čudovali a medzi sebou sa dohadovali: „Čo je to? Nové učenie s mocou. Rozkazuje aj nečistým duchom a poslúchajú ho.“ ²⁸A zvest o ňom sa hneď rozniesla všade, po celom galilejskom kraji. (Mar 1,21–28)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM Aká mimoriadna udalosť sa stala v synagóge v Kafarnaume a aké duchovné pravdy si môžeme vziať z tohto príbehu (Mar 1,21–28)?

Väčšina kresťanov prežila na svojej ceste viery niekoľko nezabudnuteľných momentov: rozhodnutie nasledovať Ježiša; deň svojho krstu; dôležitú kázeň, počas ktorej hlboko pocítili Božiu milosť, prítomnosť a lásku. Niektoré z týchto momentov môžu byť nielen nezabudnuteľné, ale môžu aj úplne zmeniť život človeka.

Niečo podobné sa zrejme udialo aj v sobotný deň opísaný v Markovi 1. Život niektorých ľudí v Kafarnaume sa zmenil a oni: „Žasli nad jeho učením, lebo ich učil ako ten, čo má moc, a nie ako zákonníci.“ (Mar 1,22) Keď Ježiš učil, akýsi muž posadnutý nečistým duchom, nepochybne ovplyvnený mocou Ježišovho učenia, zakričal: „Čo ťa do nás, Ježiš Nazaretský? Prišiel si nás zničiť? Viem, kto si: Boží Svätý.“ (Mar 1,24) Ježiš z neho démona vyhnal.

Uvažujme o dvoch dôsledkoch slov, ktorých pôvodcom bol onen nečistý duch. (1) Démon pozná Ježiša ako „Božieho Svätého“. Uznáva, že Ježiš je Svätým Božím vyslancom – na rozdiel od nečistých a nesvätých zástupov satana. Na mieste, kde sa uctieva Boh, by sme očakávali sväté veci a svätých jednotlivcov, nie nesväté a nečisté veci. V tomto príbehu teda nachádzame ostrý kontrast medzi silami dobra a mocnosťami zla. V texte môžeme pozorovať realitu veľkého sporu. Ľudia možno ešte nevedia, kto je Ježiš, ale démon to vie veľmi dobre a dokonca o tom hovorí verejne.

(2) Ježišov príkaz, aby nečistý duch z muža vyšiel je pochopiteľný. Prečo však súčasne zaznieva ono príkre „Mlč!”? Počnúc týmto miestom sa v Markovi objavuje pozoruhodný motív: Ježišova výzva mlčať o tom, kým je. Teológovia to nazývajú „mesiášske tajomstvo“.

Ježišovu výzvu mlčať o Jeho osobe môžeme lepšie pochopiť v súvislosti s politickým podtextom mesiášskych očakávaní v tej dobe. Byť mesiášom bolo riskantné. Na jednej strane teda sledujeme výzvy na mlčanie, na strane druhej však pozorujeme neklamné zjavenia o tom, kto Ježiš je. Časom sa ukáže, že Ježišova identita nemôže byť skrytá a pravda o tom, kým je, sa stáva stredobodom posolstva evanjelia. Ľudia potrebujú nielen vedieť, kto je Ježiš, ale musia sa tiež rozhodnúť, ako budú reagovať na Jeho príchod a na význam tejto udalosti.

APLIKÁCIA ■ Kedy by mohlo byť rozumné nehovoriť pri vydávaní svedectva o všetkom, čomu v súvislosti s „prítomnou pravdou“ veríme?

ĎALŠIA JEŽIŠOVA SLUŽBA V SOBOTU

²⁹Len čo vyšli zo synagógy, vošli s Jakubom a Jánom do Šimonovho a Ondrejovho domu. ³⁰Šimonova svokra ležala v horúčke. Hneď mu o nej povedali. ³¹Ježiš k nej pristúpil, chytil ju za ruku a pomohol jej vstať. Horúčka ju opustila a ona ich obsluhovala. ³²Keď slnko zapadlo a nastal večer, prinášali k nemu všetkých chorých a posadnutých zlými duchmi. ³³Celé mesto sa zhromaždilo pri dverách. ³⁴Ježiš vtedy uzdravil mnohých postihnutých, ktorých trápili rozličné choroby, vyhnal mnohých démonov a nedovolil im hovoriť, lebo ho poznali. (Mar 1,29–34)

Ako Ježiš pomohol Petrovej rodine a aké duchovné ponaučenie si môžeme vziať z tejto udalosti (Mar 1,29–34)?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Po úžasnej bohoslužbe v synagóge sa Ježiš utiahol so svojou malou skupinkou učeníkov (Peter, Ondrej, Jakub a Ján) do Petrovho domu. Chcel tam zrejme stráviť zvyšok sobotného dňa pri dobrom jedle a v priateľskom spoločenstve. Scénu však naruší znepokojivý tón: Petrova svokra má horúčku. Príčinou mohlo byť čokoľvek, ale v staroveku takéto príznaky boli nebezpečné a mohli mať fatálne následky. Ježiš sa dozvedá o chorobe, berie Petrovu svokru za ruku a pomôže jej vstať. Ženu horúčka *hneď* opustila a ona ich začala obsluhovať. Aká mocná ilustrácia princípu, že tí, ktorých Ježiš zachránil a uzdravil, budú slúžiť iným!

V celom Markovi sa často stáva, že Ježiš uzdravuje dotykom (pozri Mar 1,41 a 5,41), hoci niekedy sa o žiadnom dotyku nehovorí (pozri Mar 2,1–12; 3,1–6 a 5,7–13).

Tým sa však Ježišova služba v ten deň zďaleka neskončila. Po západe slnka mnohí prichádzali do Petrovho domu, aby tu našli uzdravenie. Buď boli priamymi svedkami toho, čo sa odohralo v synagóge, alebo sa o zázračných uzdraveniach dozvedeli z počutia. Skutočnosť, že pisateľ evanjelia nekomentuje západ slnka a večerný príchod ďalšej skupiny chorých, naznačuje, že jeho čitatelia vedeli o pravidlách sobotného odpočinku. Pre Evanjelium podľa Marka ide o charakteristickú vlastnosť a ukazuje, že čitateľmi Marka sú ľudia, ktorí zachovávajú sobotu.

Marek hovorí, že v ten večer sa pri dverách zhromaždilo celé mesto (Mar 1,33). Ježišovi trvalo nejaký čas, kým pomohol všetkým, ktorí prišli.

„Chorí stále prichádzali a odchádzali. Nikto totiž nevedel, ako dlho Lekár zostane medzi nimi. Taký deň v Kafarnaume ešte nebol. Uzdravení od radosti z úľavy jasali. Spasiteľ sa tešil z ich šťastia. Keď videl utrpenie tých, čo prichádzali, bolo mu ich ľúto a tešil sa, že im môže vrátiť zdravie a šťastie. Ježiš neprestal pomáhať, kým neuzdravil posledného chorého človeka. Len v noci sa zástup rozišiel a v Šimonovom dome zavládol pokoj. Skončil sa dlhý, rušný deň a Ježiš si šiel odpočinúť. Kým mesto spalo, Spasiteľ *zavčasu nadránom, ešte za tmy vstal a vyšiel von. Odobral sa na osamelé miesto a tam sa modlil.* (Mar 1,35)“ (GC 259; CL 164)

- **V Kafarnaume sa toho v onú sobotu dialo naozaj veľmi veľa. Prežil si aj ty takéto „bohaté“ soboty? Čo ti pomáha mať pohľad upriamený na Ježiša?**

APLIKÁCIA

TAJOMSTVO JEŽIŠOVEJ SLUŽBY

³⁵Nadránom, zavčasu, ešte za tmy vstal a vyšiel von. Odišiel na osamelé miesto a tam sa modlil. ³⁶Simon a tí, čo boli s ním, sa ponáhľali za ním. ³⁷Keď ho našli, povedali mu: „Všetci ťa hľadajú!“ ³⁸On im povedal: „Podme inde, do blízkych mestečiek, aby som aj tam kázal; ved' nato som prišiel.“ ³⁹Chodil po celej Galilei, kázal v ich synagógach a vyhánal démonov. (Mar 1,35–39)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM Čo sa môžeme naučiť z Ježišovho konania opísaného v úvodných veršoch (Mar 1,35–39)?

Ježiš vstal pred východom slnka a vyšiel na tiché, opustené miesto modliť sa. Text zdôrazňuje modlitbu ako ohnisko Ježišovho konania. Vo verši 1,35 sa nachádzajú štyri slovesá. Prvé tri – vstal, vyšiel a odišiel – sú v gréčtine vyjadrené formou minulého času, ktorý znamená úplnosť, dokonanie deja. Ale sloveso „modliť sa“ je v tvare imperfekta, ktorý vyjadruje neukončený, prebiehajúci dej. Ježiš sa *modlil, stále sa modlil, neprestával sa modliť*. Text tiež zdôrazňuje časovú stránku deja. Ježiš sa modlil „nadránom, zavčasu, ešte za tmy“, čo zvyrazňuje, že sa modlil naozaj dlho.

V evanjeliách sa stretávame s Ježišom ako s mužom modlitby (pozri Mat 14,23; Mar 6,46; Ján 17). Zdá sa, že toto je jedno z kľúčových tajomstiev sily Ježišovej služby.

Čo sa o Ježišovom modlitebnom živote môžeme naučiť z verša Luk 6,12?

Mnohí kresťania si vyhradili na modlitbu konkrétny čas. Takáto prax je dobrá a správna. Treba si však dať pozor, aby sa pre nás modlitba nestala len bezmyšlienkovitou rutinou. Jedným zo spôsobov, ako sa tomu vyhnúť, je občas zmeniť miesto či čas modlitby, alebo sa niekedy modliť dlhšie ako zvyčajne. Ide o to, aby sme sa neuzavreli do nejakej nezmeniteľnej a zmechanizovanej schémy.

Peter a jeho spoločníci nesprevádzali Ježiša na miesto, kde sa modlil. Zrejme však vedeli, kde sa nachádza, pretože sa za Ním vybrali a našli Ho. V ich poznámke, že Ježiša všetci hľadajú, zaznieva výčitka. Vidia potreby ľudí a text naznačuje, že Ježiša vyzývajú, aby nadviazal na vzrušujúcu skúsenosť z predchádzajúceho dňa ďalším uzdravovaním a učením. Ježiš prekvapivo nesúhlasí a učeníkom dáva poučenie, že Jeho (a ich) služba sa nebude sústreďovať len na jedno miesto: „Podme inde, do blízkych mestečiek, aby som aj tam kázal; ved' nato som prišiel.“ (Mar 1,38)

APLIKÁCIA ■ Ježiš trávil na modlitbe veľa času. Ak to potreboval On, koľko času by sme mali venovať modlitbe my? Čo sa môžeme naučiť z Ježišovho príkladu?

VIEŠ UDRŽAŤ TAJOMSTVO?

40Tu prišiel k nemu malomocný a na kolenách ho prosil: „Ak chceš, môžeš ma očistiť.“ **41** Ježiš sa nad ním zlutoval, vystrel ruku, dotkol sa ho a povedal mu: „Chcem, buď čistý!“ **42** Jeho malomocenstvo hneď zmizlo a bol očistený. **43** Prísne ho napomenul a hneď ho poslal preč. **44** Povedal mu: „Nie, aby si niekomu ničो hovoril, ale choď, ukáž sa kňazovi a prines obetu za svoje očistenie, ako prikázal Mojžiš – im na svedectvo.“ **45** On však odišiel a začal o tom mnoho rozprávať a dookola rozširovať, čo sa stalo, takže Ježiš už nemohol verejne vojsť do mesta a zdržiaval sa vonku na osamelých miestach. No i tak za ním ľudia zovšadiaľ prichádzali. (Mar 1,40–45)

Čo sa z úvodného textu (Mar 1,40–45) môžeme naučiť o Ježišovi a o Jeho vzťahu k ľuďom na okraji spoločnosti?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Malomocenstvo, ako je opísané v tejto pasáži a tiež v Starej zmluve, sa nevzťahovalo len na to, čo je dnes známe ako Hansenova choroba. Biblická terminológia by sa dala lepšie preložiť ako „obávaná kožná choroba“ a mohla by zahŕňať aj iné ochorenia kože. Hansenova choroba sa mohla dostať na staroveký Blízky východ asi až v treťom storočí pred Kristom (pozri WRIGHT, David P. a Richard N. Jones: „Leprosy“, *The Anchor Bible Dictionary*, zv. 4, New York: Doubleday, 1992, s. 277–282). Malomocný, o ktorom sa hovorí v tejto pasáži, mohol mať Hansenovu chorobu, ale s istotou vieme povedať len to, že veľmi trpel a jeho stav bol vážny.

Malomocný verí, že ho Ježiš môže očistiť. Podľa 3. Mojžišovej 13 bol malomocný rituálne nečistý a musel sa vyhýbať kontaktu s inými (pozri 3Moj 13,45.46).

Ježiš je však pohnutý súcitom a muža sa dotýka. „Ježiš sa nad ním zlutoval, vystrel ruku, dotkol sa ho a povedal mu: *Chcem, buď čistý!*“ (Mar 1,41) Takéto konanie malo poškrvniť Ježiša až do večera, keď sa od neho bude vyžadovať, aby sa umyl a takto sa opäť stal rituálne čistým (pozri 3. Mojžišova 13–15). Marek však veľmi jasne ukazuje, že Ježiš sa dotknutím malomocného nepoškrvnil. Práve naopak, Ježišov dotyk očistil chorého od malomocenstva.

Ježiš posielal muža ku kňazovi s pokynom, aby priniesol obeť, ktorú pre takéto prípady prikázal Mojžiš (3. Mojžišova 14). V celom Evanjeliu podľa Marka Ježiš vystupuje ako obhajca a zástanca toho, čo učil Mojžiš (pozri Mar 7,10; 10,3.4 a 12,26.29–31). Tento názor je v ostrom protiklade k náboženským vodcom, ktorí v kapitolách Marek 7; 10 a 12 prevracajú pôvodný zámer učenia, ktoré Izraeliti dostali prostredníctvom Mojžiša. Tieto okolnosti vysvetľujú ďalší Ježišov príkaz, aby uzdravený muž mlčal o tom, čo sa mu stalo (Mar 1,44). Ak by povedal o tom, že za jeho uzdravením stojí Ježiš, mohlo by to ovplyvniť rozhodnutie kňaza, ak by bol voči Ježišovi zaujatý.

Zdá sa však, že očistený malomocný tomu nerozumie. Napriek Ježišovmu priamemu zákazu šíri túto novinu široko-ďaleko, čím znemožňuje Ježišovi otvorene vstúpať do miest a konať tam službu.

- **V čom musíme byť opatrní pri šírení evanjelia? Ktoré naše slová alebo činy by mohli brániť pri hlásaní dobrej správy, aj keby boli naše úmysly akokoľvek čisté?**

APLIKÁCIA

PODNETY NA ZAMYSLENIE

V knihe *Cesta lásky* si prečítajte kapitoly „V Kafarnaume“ (DA 252–261; CL 159–165) a „Zázračné uzdravenia“ (DA 262–271; CL 166–172).

Aký obraz Ježiša prináša Marek 1? Ježiš má právomoc povoláť učeníkov a tí odpovedajú. Je Svätý na rozdiel od nečistých démonov, ktorým vládne satan. Vo svete sa odohráva veľký zápas medzi dobrom a zlom a Ježiš má väčšiu moc ako démoni. Ježiš má súcit s chorými ľuďmi, pomáha im a ako možno jediný sa ich dotýka a uzdravuje ich.

„V synagóge hovoril Ježiš o kráľovstve, ktoré prišiel zriadiť, a o svojom poslaní vyslobodiť ľudí zo satanovho zajatia. Jeho reč prerušil strašný výkrik. Zo zástupu sa dral človek posadnutý nečistým duchom a kričal: *Čo ťa do nás, Ježiš Nazaretský? Prišiel si nás zahubiť? Viem, kto si: Svätý Boží.* (Mar 1,24) Nastal zmätok a zhon, ľudia odvrátili pozornosť od Krista a nepočúvali, čo vraví. Satan zámerne viedol svoju obeť do synagógy. Ježiš však pokarhal démona slovami: *MLč a vyjdi z neho! Vtom nečistý duch človekom zalomcoval a s veľkým krikom z neho vyšiel.* (Mar 1,25.26) ... Ten, ktorý na púšti zvíťazil nad satanovým pokušením, znova sa stretáva so svojím nepriateľom. Satan sa všemožne snažil, aby obeť nemusel prepustiť. Jeho porážka by tu znamenala Kristovo víťazstvo. ... Spasiteľ však mocným príkazom väzňa vyslobodil.“ (DA 255.256; CL 161)

Medzitým je náš Pán naplno zaneprázdnený službou ľuďom, presúva sa z miesta na miesto, takmer neustále je v kontakte s mnohými ľuďmi. Ako si udržiaval pokojný a pevný prístup k službe a ľuďom? Bolo to nepochybne prostredníctvom Jeho každodennej skúsenosti s modlitbou.

Zamyslite sa nad tým, aký by mohol byť pre vás najlepší fungujúci rozvrh, pokiaľ ide o čas na modlitbu a štúdium Písma. Nájdite to, čo vám vyhovuje, a venujte tento čas rozvoju pokojného ducha, ktorý vedie Duch a Božie slovo.

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Uvažujte v triede o otázke modlitby a o tom, prečo je taká dôležitá v živote kresťana. Aké otázky majú ľudia v súvislosti so zmyslom a účinnosťou modlitby?
2. Kedy by bolo lepšie nehovoriť príliš veľa o našej viere? Ak by aj také okolnosti nastali, ako to môžeme urobiť bez toho, aby sme ohrozili naše svedectvo?
3. Kto sú dnes „malomocní“ v našej kultúre? Ako by mohol náš zbor oslovovať a „dotknúť sa“ týchto jednotlivcov, aby im priniesol evanjelium?